

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Realizowany w Zespole Szkół Specjalnych w Szamotułach

na lata 2020-2025

Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz. Jeśli nie wie – wytłumacz. Jeśli nie może – pomóż.

Janusz Korczak

I. WPROWADZENIE

Pierwszymi wychowawcami swoich dzieci są rodzice. Nauczyciele jedynie wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój. W pracy z uczniami niepełnosprawnymi intelektualnie bardzo istotne jest aby nauczyć uczniów akceptacji wobec siebie i innych ludzi. Aby umacniać w nich poczucie własnej wartości, niezależność oraz samodzielności.

Wychowanie to proces wspomagania człowieka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posilkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb naszego środowiska lokalnego i obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym.

Chcemy, aby nasza szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni, aby panowało poczucie przynależności do grupy (klasy, szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa i przyjaźni. Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas, nauczycieli wszystkich przedmiotów, pedagoga oraz pozostałych pracowników szkoły, w zależności od stanu zasobów, stopnia niepełnosprawności, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

II. PODSTAWA PRAWNA SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO

Program wychowawczy został opracowany zgodnie z:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356)
- Prawo oświatowe
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 października 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach
- Statutem Szkoły.

III. MISJA SZKOŁY

Naszą misją są słowa zawarte w hymnie szkoły:

„Nikt tu na nic się nie złości,
 ma powody do radości,
 każdy tego nam zazdrości
 i być z nami też by chciał”.

Pracujemy po to, aby dobrze nauczyć, mądrze wychowywać, wszechstronnie rozwijać i dawać dzieciom radość każdego dnia.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Chcemy wspierać działania wychowawczo-profilaktyczne środowiska rodzinnego dziecka. Naszym zadaniem jest dawanie możliwości wszechstronnego rozwoju wszystkim uczniom. Zakładamy, że w wyniku systematycznego, skorelowanego i spójnego oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego uda nam się przygotować uczniów do realizowania się w pełni w różnych rolach społecznych. Będziemy kształtować postawy wrażliwości na drugiego człowieka, kulturę i przyrodę oraz będziemy dążyć do tego, żeby nasi wychowankowie byli: uczciwi, wytrwali, wrażliwi na krzywdę innych, aby nie stosowali przemocy słownej, fizycznej i psychicznej, mieli wysoką kulturę osobistą. Ważne jest też, aby uczniowie przestrzegali zasad zdrowego stylu życia, nie ulegali nałogom, kształtowali postawy obywatelskie, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji, pogłębiali świadomość ekologiczną, poznawali dziedzictwo kulturowe naszego narodu. Będziemy również umożliwiać rozwój talentów, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności sportowych. Program ma wpłynąć na:

- upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci,
- rozwijanie kompetencji kluczowych u uczniów,
- rozwijanie kompetencji informatycznych dzieci,
- kształtowanie postaw uczniów: obywatelskich, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, tolerancji,
- przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym i niepożądanym uczniów przez skutecznie prowadzoną profilaktykę zachowań,
- zapewnianie uczniom bezpieczeństwa.

V. BADANIE POTRZEB SZKOŁY

Program działań wychowawczo-profilaktycznych szkoły powstał na podstawie ewaluacji poprzedniego programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły realizowanego w latach 2017-2020 oraz na podstawie diagnozy potrzeb szkoły. Zgodnie z rozporządzeniem MEN badanie potrzeb szkoły, będzie wykonywane co roku, a na jego podstawie harmonogram działań wychowawczo-profilaktycznych będzie zmieniany, modyfikowany.

- Diagnoza potrzeb szkoły *załącznik nr 1.*

VI. STRUKTURA PROGRAMU

Program działań wychowawczo-profilaktyczny został podzielony na cztery obszary: *kultura, zdrowie, bezpieczeństwo, relacje*. W każdym z tych obszarów zaplanowano działania wspierające harmonijny rozwój uczniów. Co roku, do danego obszaru, będzie tworzony harmonogram działań (impres, projektów, programów itd.) podczas, których będą realizowane założenia szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego. Ponadto co roku dyrektor szkoły w porozumieniu z radą pedagogiczną, w oparciu o ministerialne, kuratorskie priorytety działalności placówek oświatowych oraz sytuację szkolną, będzie ustalał harmonogram działań na dany rok szkolny.

- W roku szkolny 2020/2021 przypada 30 rocznica powołania Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Brzechwy w Szamotułach oraz 20 rocznica nadania Naszej placówce imienia Jan Brzechwy. Rok ten jest poświęcony pracy z patronem.
- Harmonogram działań wychowawczo- profilaktycznych *załącznik nr 2*.

VII. MODEL ABSOLWENTA SZKOŁY

Zmierzamy do tego, aby absolwent naszej szkoły był:

- przygotowany do pełnienia różnych funkcji życiowych,
- aktywny, ciekawy świata i siebie,
- samodzielny i odpowiedzialny,
- kulturalny i obowiązkowy,
- otwarty, uczciwy i tolerancyjny,
- kreatywny i komunikatywny,
- miał rzetelną wiedzę i umiejętności,
- umiał dokonywać wyborów,

VIII. CELE WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNE SZKOŁY ORAZ FORMY PRACY

Cele ogólne:

Wspieranie wszechstronnego rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości w wymiarze intelektualnym, psychologicznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym.

Cele szczegółowe:

- przygotowanie uczniów do wejścia w świat poprzez aktywność intelektualną, edukację multimedialną, naukę języków obcych,
- umożliwienie rozwoju własnych uzdolnień i zainteresowań,
- dostrzeganie i rozwijanie w każdym uczniu ukrytych zdolności, żeby uczeń miał świadomość większej wartości swoich działań twórczych i oddziaływań wychowawczych,
- kultywowanie tradycji narodowych, religijnych, rodzinnych, szkolnych,
- wypracowanie szkolnego kodeksu dobrego wychowania,

- poznawanie zasad savoir-vivre'u w praktyce,
- systematyczne uświadamianie uczniom szkodliwości używania wulgaryzmów,
- promowanie szacunku do języka ojczystego, symboli narodowych,
- przeciwdziałanie przemocy i agresji,
- profilaktyka uzależnień,
- rozwijających zainteresowań i pasji uczniowskich,
- profilaktyka uzależnień od nowych technologii,
- kształtowanie postaw tolerancji wobec inności, zasad demokracji, sprawiedliwości społecznej i zasad moralnych,
- doskonalenie umiejętności efektywnej komunikacji, podejmowania decyzji oraz radzenia sobie ze stresem,
- budowanie własnego wizerunku i wiary we własne możliwości,
- zdobywanie wiedzy o zdrowym trybie życia,
- rozwijanie umiejętności interpersonalnych, asertywności, empatii, rozładowania negatywnych emocji,
- kształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych,
- wspieranie rodziców w procesie wychowania uczniów, przeprowadzenie pogadanek, szkoleń, warsztatów, w szczególności dotyczących trudnych zachowań dzieci i młodzieży,
- kształtowanie postaw bezpieczeństwa podczas pracy, zabaw, nauki,
- kształtowanie postaw moralnych, obywatelskich i patriotycznych w oparciu o normy etyczne i przyjęty system wartości,
- przygotowanie do właściwego pełnienia ról społecznych,
- kształtowanie odpowiednich postaw moralnych i tolerancji wobec zachowań innych ludzi,
- tworzenie życzliwej, serdecznej i rodzinnej atmosfery w szkole, wzajemnego szacunku, tolerancji, pozytywnej samooceny uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły,
- przygotowanie uczniów do życia w świecie poprzez ukazywanie różnych aspektów życia społecznego wraz z jego zagrożeniami,
- integrowanie zespołów klasowych, samorządność,
- kształtowanie postaw proekologicznych i proklimatycznej,
- kształtowanie postaw poszanowania prawa,

- kształtowanie postaw społecznych i obywatelskich,
- kształtowanie u uczniów kompetencji kluczowych,
- uświadamianie uczniom ich możliwości,
- obcowanie z kulturą,
- rozwijanie czytelnictwa,
- kształtowanie kompetencji miękkich.

Formy realizacji:

- organizowanie konkursów tematycznych i artystycznych,
- udział w różnych formach imprez klasowych i szkolnych,
- projekty edukacyjne,
- prezentacja osiągnięć uczniów (przeeglady, występy, wystawy prac, pokazy),
- współpraca z rodzicami,
- zajęcia rewalidacyjne,
- wycieczki,
- projekty, programy, innowacje pedagogiczne,
- koła zainteresowań.

IX. ZADANIA WYCHOWAWCZE SZKOŁY

- stworzenie środowiska wszechstronnego rozwoju osobowego,
- rozwijanie dociekliwosci poznawczej ukierunkowanej na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie,
- uświadomienie życiowej użyteczności poszczególnych przedmiotów i całej edukacji na danym etapie,
- wdrażanie do samodzielności w dążeniu do dobra w jego wymiarze indywidualnym i społecznym godząc dobro własne z dobrem innych, odpowiedzialność za siebie z odpowiedzialnością za innych, wolność własną z wolnością innych,
- pomoc w poszukiwaniach, odkryciach i dążeniach na drodze rzetelnej pracy celów życiowych i własnego miejsca w świecie,
- nauka szacunku dla wspólnego dobra jako podstawy życia społecznego,

- przygotowanie do życia w rodzinie, społeczności lokalnej i państwie w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego i kształtowania postaw patriotycznych,
- przygotowanie do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości,
- kształtowanie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów.

X. ZADANIA PROFILAKTYCZNE:

- zapobieganie agresji,
- profilaktyka uzależnień,
- uświadamianie zagrożeń płynących z korzystania z Internetu, mas mediów i nowoczesnych technologii,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych

XI. ZADANIA WYCHOWAWCY KLASY

- rozwijanie wrażliwości na dobro,
- kreowanie sytuacji, w których dziecko aktywnie rozwija wszystkie sfery swojej osobowości,
- kształtowanie umiejętności współlistnienia i współdziałania w grupie rówieśniczej i społecznej poprzez wspólną naukę, zabawę i wybór właściwych form spędzania wolnego czasu,
- uczenie odpowiedzialności dziecka za siebie, innych, środowisko, swoje zdrowie,
- zaszczepianie postaw pozytywnego i zrównoważonego reagowania w sytuacjach trudnych oraz właściwego sposobu wyrażania ocen i sądów aprobujących lub negujących różne zachowania,
- kierowanie zespołem pedagogicznym pracującym z klasą – koordynowanie realizacją zadań,
- realizacja programu zajęć wychowawczych i pozalekcyjnych,
- zapewnienie uczniom i rodzinom wszechstronnej informacji na temat wymagań stawianych przez szkołę, podejmowanych przez nią działań oraz osiągnięć uczniów,

- wspomaganie zespołu klasowego: w razie potrzeby inspirowanie i kierowanie realizacją podjętych działań,
- bieżące rozwiązywanie problemów wychowawczych w tym także wspomaganie uczniów zdolnych i mających trudności szkolne,
- rozbudzenie w uczniach dociekliwości poznawczej, która będzie sprzyjała pełniejszej samorealizacji,
- uzmysłowienie uczniom, na każdym etapie edukacji, praktycznego zastosowania zdobytej przez nich wiedzy,
- uczenie dzieci samodzielności i poszanowania godności osobistej oraz odpowiedzialności za siebie i innych,
- uczenie odpowiedzialności za swoje zdrowie i poszanowanie środowiska,
- pobudzenie aktywności poznawczej na drodze rzetelnej pracy do realizacji celów i marzeń,
- uczenie poszanowania mienia społecznego,
- kształtowanie postaw altruistycznych, społecznych, patriotycznych,
- przygotowanie do odpowiedzialnego bycia członkiem rodziny,
- pomoc uczniom w poznawaniu podstawowych wartości moralnych i tworzenie ich w hierarchii,
- uczenie zasad zgodnego współżycia, otwarcia na innych ludzi, ich poglądy i współdziałania z nimi,
- uczenie otwartości na inne kultury, narodowości i wyznania,
- dostrzeganie indywidualnych wartości w każdym człowieku niezależnie od stanu zdrowia, statusu społecznego, zamożności,
- wzmacnianie poczucia identyfikacji z klasą, szkołą, wspólnotą nauczycieli i uczniów,
- kształtowanie postaw świadomego wyboru życia bez nałogów,
- kształtowanie postaw świadomego wyboru życia bez agresji i przemocy,
- kształtowanie postawy poszanowania prawa.

XII. EWALUACJA

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu, jak i osiągnięte wyniki. W tym celu na koniec roku szkolnego należy przeprowadzić wśród uczniów, rodziców i nauczycieli badania sondażowe. Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji samego programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). Ewaluację wyników należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego i opracować wnioski do pracy na następny rok szkolny.

Narzędzia ewaluacji:

- sprawozdania wychowawców z realizacji Programów Wychowawczo-Profilaktycznych klas,
- ankieta skierowana do uczniów, dotycząca ich postaw i zainteresowań,
- ankieta skierowana do rodziców, dotycząca osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych dziecka, ze wskazaniem kierunku działań do dalszej pracy oraz kwestionariusz ankiety pozwalający stworzyć sylwetkę absolwenta naszej szkoły,
- ankieta skierowana do nauczycieli, której celem będzie uzyskanie informacji na temat realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego i ewentualnej jego modyfikacji,
- analiza trudności wychowawczych, problemów szkolno-środowiskowych i profilaktycznych przeprowadzona przez pedagoga szkolnego, na podstawie danych zebranych od nauczycieli, wychowawców klas, rodziców i uczniów,
- analiza dokumentów,
- obserwacje,
- wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

XIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Za realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły odpowiedzialni są wszyscy pracownicy szkoły.

Dyrektor szkoły czuwa nad prawidłowością jego realizacji.

Za realizację poszczególnych zakresów odpowiedzialni są nauczyciele zadeklarowani, bądź zaproponowani przez dyrektora szkoły.

Program ten podlega monitorowaniu i ewaluacji.